

Секція

Історія аграрної освіти і науки

УДК 631.01(091)

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ІНСТИТУТУ МАШИНОЗНАВСТВА І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ МЕХАНІКИ

Деркач І. О., Деркач О. П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У ході бойових дій під час Другої світової війни на території України заводи сільськогосподарського машинобудування зазнали значних руйнувань, а сільськогосподарська техніка була майже вся знищена. Тому після звільнення територій довелося швидкими темпами відбудувати заводи та відновлювати сільськогосподарську техніку, що належала машинно-тракторним станціям (МТС), радгоспам і колгоспам. Післявоєнна відбудова та розвиток сільськогосподарського виробництва поставили перед конструкторськими бюро заводів сільськогосподарського машинобудування та науково-дослідними установами цієї галузі нові вимоги – удосконалити існуючі та створити нові більш прогресивні конструкції машин для комплексної механізації процесів сільськогосподарського виробництва. Постає ще гостріша потреба в розробці наукових основ проектування сільськогосподарської техніки відповідно до вимог агробіологічної науки, технології виробництва, міцності, довговічності та зниження металомісткості машин. У цей період розширюються та укрупнюються науково-дослідні установи в галузі механізації сільськогосподарського виробництва, посилюється наукова робота відповідних кафедр вищих навчальних закладів, створюються нові спеціальні дослідно-конструкторські бюро по конструюванню сільськогосподарських машин та знарядь. У зв'язку з цим розширюються теоретичні дослідження та дослідно-конструкторські роботи в галузях землеробської механіки та сільськогосподарського машинобудування [1].

З метою розробки нових конструкцій сільськогосподарських машин і тракторів уже на початку 1944 року член-кореспондент Академії наук УРСР А.О. Василенко поновлює дослідження з землеробської механіки для чого засновує Лабораторію сільськогосподарської механіки, що була відокремленим підрозділом при Інституті будівельної механіки АН УРСР і мала у своєму складі 4 відділи (сільськогосподарських машин,

тракторобудування, дослідження машин і відділ міцності деталей машин) та п'ять наукових співробітників.

У березні 1945 року Лабораторія сільськогосподарської механіки була реорганізована в самостійну наукову одиницю при Відділенні технічних наук АН УРСР і отримала назву "Лабораторія машинобудування і проблем сільськогосподарської механіки" (Постанова Ради Народних Комісарів УРСР №328 від 9 березня 1945 р. та Постанова Президії АН УРСР №5 від 23 березня 1945 року) [2, с.4]. Керівником Лабораторії був призначений А.О. Василенко. У травні 1945 року в відання Лабораторії був переданий відділ високоміцних чавунів із Інституту чорної металургії АН УРСР (Постанова Президії АН УРСР №17 від 6 травня 1945 року).

Усі свої сили Лабораторія спрямувала на дослідження актуальних питань землеробської (сільськогосподарської) механіки та проектуванням дослідних зразків сільськогосподарських машин. Ця робота здійснювалася у тісному взаємозв'язку з дослідженнями галузевих науково-дослідних інститутів та конструкторськими бюро заводів сільськогосподарського машинобудування. Лабораторія машинобудування і проблем сільськогосподарської механіки у своїх дослідженнях спиралась на значний науковий потенціал. На початок 1950 року у Лабораторії працювали два академіки АН УРСР (А.О. Василенко та С.В. Серенсен), один член-кореспондент АН УРСР (П.М. Василенко), 8 кандидатів технічних наук, один доцент, дев'ять досвідчених інженерів-конструкторів, чотири механіки високої кваліфікації та чотири лаборанти. Крім наукових досліджень Лабораторія здійснювала підготовку наукових кадрів через аспірантуру, а також підвищення кваліфікації молодших наукових співробітників, інженерів-конструкторів та лаборантів. Лабораторія мала значні успіхи у дослідженнях із землеробської механіки та сільськогосподарського машинобудування. За розробку і впровадження модифікованого чавуну академік А.О. Василенко та кандидат технічних наук І.С. Григор'єв у 1950 р. були удостоєні Державної премії СРСР.

Усі ці досягнення послужили підставою для реорганізації Лабораторії машинобудування і проблем сільськогосподарської механіки в Інститут машинознавства і сільськогосподарської механіки Академії наук УРСР (Розпорядження Ради Міністрів СРСР №521-р від 15 січня, Постанова Ради Міністрів УРСР №221 від 31 січня та Постанова Президії АН УРСР від 10 лютого 1950 року).

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що Інститут машинознавства і сільськогосподарської механіки АН УРСР був створений на базі Лабораторії машинобудування і проблем сільськогосподарської механіки.

Список використаних джерел

1. Розвиток сільськогосподарської механіки на Україні за роки Радянської влади / А.О. Василенко // Розвиток науки в Українській РСР за

40 років / О.В. Палладін, М.П. Семененко, О.Н. Щербань та ін. К.: Вид-во АН УРСР, 1957. С. 455-468.

2. Василенко А.А. П'ять років роботи Лабораторії машинобудування і проблем сільськогосподарської механіки Академії наук Української РСР // Труды Лабораторії машинобудування та проблем сільськогосподарської механіки. К., 1950. Т. 1. С. 3 - 22.

ISBN 978-617-8102-06-7

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Механіко-технологічний факультет
Кафедра сільськогосподарських машин
та системотехніки імені академіка П. М. Василенка

ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XXV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
"Сучасні проблеми землеробської механіки"
(17–19 жовтня 2024 року)

*присвяченій 124-й річниці з дня народження академіка
Петра Мефодійовича Василенка, 95-й річниці з дня заснування
механіко-технологічного факультету НУБіП України*

Київ – 2024

ББК40.7

УДК 631.17+62-52-631.3

JEL CLASSIFICATION Q 01; D 24; P 42

З 38

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей XXV Міжнародної наукової конференції "Сучасні проблеми землеробської механіки" вченою радою механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 15 жовтня 2024 року протокол № 3.

Збірник тез доповідей XXV Міжнародної наукової конференції "Сучасні проблеми землеробської механіки" (17–19 жовтня 2024 року). МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2024. 527 с.

ISBN 978-617-8102-06-7

В збірнику тез представлено анотований зміст доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників та аспірантів НУБіП України, провідних вітчизняних і закордонних вищих навчальних закладів та наукових установ, в яких розглядаються завершені етапи розробок з: розвитку сучасної землеробської механіки; механіко-технологічних процесів, робочих органів та машин для рослинництва; механіко-технологічних процесів, робочих органів та машин для тваринництва; смарт-технологій машиновикористання, інженерного менеджменту, технічного сервісу; транспортних технологій та логістики; історії аграрної освіти і науки; будівництва сільських територій; надійності машин для сільського, лісового і водного господарств та харчових технологій; удосконалення та нові розробки біотехнологічних процесів і технічних засобів.

Організаційний комітет:

Ткачук В.А. – д.е.н., проф., ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП), голова.

Ніколаєнко С.М. – д.п.н., проф., академік НАПН, академік НААН, президент НУБіП, співголова.

Тонха О.Л. – д.с.-г.н, проф., проректорка з наукової роботи та інноваційної діяльності НУБіП, співголова.

Братішко В.В. – д.т.н., проф., декан НУБіП, співголова.

Войтюк Д.Г. – к.т.н., проф., член-кор. НААН, професор кафедри НУБіП, співголова.

Адамчук В.В. – д.т.н., проф., академік НААН, директор ІМА АПВ.

Аулін В.В. – д.т.н., проф., професор кафедри ЦНТУ.

Барановський В.М. – д.т.н., проф., ТНТУ імені Івана Пулюя.

Борак К.В. – д.т.н., проф., заступник директора ЖАТФК.

Бредихін В.В. – д.т.н., доц., декан ДБУ.

Вергунов В.А. – д.с.-г.н., д.і.н., проф., академік НААН, директор ННСГБ НААН.

Вечера О.М. – ст. викл. кафедри НУБіП, секретар оргкомітету конференції.

Гуменюк Ю.О. – к.т.н., доц., завідувач кафедри НУБіП.

Гуцол О.П. – к.т.н., доц., керівник приватного підприємства.

Зубко В.М. – д.т.н., проф., декан СНАУ.

Іванишин В.В. – д.е.н., проф., академік НААН, ректор ЗВО «ПДУ».

Іценко Т.Д. – к.п.н., проф., директор ДУ «НМЦВФПО».

Калетнік Г.М. – д.е.н., проф., академік НААН, президент ВНАУ.

Кірчук Р.В. – к.т.н., проф., декан ЛНТУ.

Кобець А.С. – д.н. з держ. упр., проф., ректор ДДАЕУ.

Ковалишин С.Й. – к.т.н., проф., декан ЛНУП.

Гуцол О.П. – к.т.н., власник і бенефіціар аграрних компаній.

Козаченко Л.П. – президент Української аграрної конфедерації.

Кравчук В.І. – д.т.н., проф., академік НААН, директор УМІ АПІ.

Кропівний В.М. – к.т.н., проф., ректор ЦНТУ.

Кульгавий В.Ф. – генеральний директор ВГО «Українська асоціація аграрних інженерів».

Кюрчев В.М. – д.т.н., проф., член-кор. НААН, радник ректора ТДАТУ імені Дмитра Моторного.

Кюрчев С.В. – д.т.н., проф., ректор ТДАТУ імені Дмитра Моторного.

Лавріненко О.Т. – к.т.н., доц. кафедри НУБіП.

Лукач В.С. – к.п.н., проф., директор ВП НУБіП «НАТІ».

Маруцак П.О. – д.т.н., проф., проректор ТНТУ імені Івана Пулюя.

Мельник В.І. – д.т.н., проф., професор кафедри ДБУ.

Мироненко В.Г. – д.т.н., проф., ІМА АПВ.

Мороз О.О. – Голова Верховної Ради України двох скликань.

Надикто В.Т. – д.т.н., проф., член-кор. НААН, професор кафедри ТДАТУ імені Дмитра Моторного.

Панцир Ю.І. – к.т.н., доц., декан ЗВО «ПДУ».

Пастухов В.І. – д.т.н., проф., професор кафедри ЦНТУ.

Пилипака С.Ф. – д.т.н., проф., завідувач кафедри НУБіП України.

Пугач А.М. – д.н. з держ. упр., проф., декан ДДАЕУ.

Пушка О.С. – к.т.н., доц., проректор УНУС.

Ребенко В.І. – к.т.н., доц., доцент кафедри НУБіП.